

Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo

program nauczania do przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce

Podstawa prawna:

Podstawą opracowania programu Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo, stanowiącego realizację treści nauczania przedmiotu uzupełniającego ekonomia w praktyce, jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Wstęp

Niezwykle istotny punkt odniesienia przy tworzeniu koncepcji programu Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo stanowi Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE). W dokumencie tym definiuje się kompetencje kluczowe jako „te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia”¹.

W „Zaleceniu...” wskazano osiem kompetencji kluczowych:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym,
- 2) porozumiewanie się w językach obcych,
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- 4) kompetencje informatyczne,
- 5) umiejętność uczenia się,
- 6) kompetencje społeczne i obywatelskie,
- 7) inicjatywność i przedsiębiorczość,
- 8) świadomość i ekspresja kulturalna.

Drugim dokumentem o istotnym znaczeniu dla koncepcji programu Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo jest podstawa programowa przedmiotu ekonomia w praktyce. Wskazany w niej został cel kształcenia - „nabycie umiejętności przeprowadzenia kompletnej realizacji przedsięwzięcia: od pomysłu, przez przygotowanie planu, wdrożenie go, aż do analizy efektów”². Zalecaną metodą realizacji tego celu jest metoda projektu edukacyjnego.

Te dwie przesłanki – konieczność wyposażania uczniów w kompetencje kluczowe będące podstawą sukcesów życiowych każdego człowieka oraz zalecany w podstawie programowej cel i proponowana metoda spowodowały, że program koncentruje się na kształtowaniu kompetencji inicjatywność i przedsiębiorczość. Taki wybór otwiera szeroką perspektywę dla

¹ Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 394/13 Załącznik: Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie – europejskie ramy odniesienia

² Patrz: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik 4. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego (*Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17*). Podstawa programowa z komentarzami tom 4, s. 132.

realizacji celu „nabycie umiejętności przeprowadzenia kompletnej realizacji przedsięwzięcia” oraz wdrażania do praktyki edukacyjnej metody projektu.

Kompetencje inicjatywność i przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów.

Kształtowanie kompetencji rekomendowanych w „Zaleceniu...” wymaga od szkoły wyjścia poza schemat: zadane, wyuczone, sprawdzone. Uczniowie muszą być stawiani w sytuacjach problemowych. Rozwiązując je samodzielnie, będą doskonalić umiejętności i kształtować oczekiwane postawy.

Stąd w programie Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo główny akcent przeniesiono ze zdobywania wiadomości na kształtowanie umiejętności, pobudzanie ucznia do aktywności, a także samodzielnego i kreatywnego myślenia. Nadrzędną rolę przypisano zatem celom kształcenia, które w całym procesie edukacyjnym są wyznacznikiem treści nauczania, służących osiągnięciu tychże celów. Wynika stąd ważna cecha programu – położenie nacisku na nauczanie przez działanie.

Niniejszy program został tak skonstruowany, aby nauczyciel wykorzystał w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności zdobyte przez uczniów na wcześniejszych etapach edukacyjnych. Ponadto konstrukcja programu daje możliwość elastycznego doboru szczegółowych celów edukacyjnych w zależności od różnych warunków realizacji programu.

Cele kształcenia

Podstawa programowa kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym przewiduje realizację następujących celów:

- △ „przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- △ zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- △ kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie”³.

Program Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo uwzględnia wskazane w podstawie programowej obszary wiedzy, umiejętności i postaw.

Dostarcza wiedzy niezbędnej do podejmowania i prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej. Dobór zagadnień proponowanych w programie umożliwia realizację treści nauczania – wymagań szczegółowych przedmiotu ekonomia w praktyce. Niektóre z zagadnień wykraczają poza podstawę programową, ponieważ ich realizacja jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa. Dotyczy to dokumentowania działalności gospodarczej, rozliczeń finansowych oraz działań marketingowych i promocyjnych, w tym technik sprzedaży produktów/usług miniprzedsiębiorstwa. Poniższa struktura zagadnień nawiązuje do układu wymagań szczegółowych ekonomii w praktyce.

³ Patrz: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik 4. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17). Podstawa programowa z komentarzami t. 4, s. 20.

1. Planowanie przedsięwzięcia uczniowskiego o charakterze ekonomicznym.

- △ Działalność gospodarcza.
- △ Techniki twórczego myślenia – pomysł na produkt.
- △ Biznesplan firmy.
- △ Organizacja pracy w miniprzedsiębiorstwie.

2. Analiza rynku

- △ Segmentacja rynku.
- △ Badania rynku.
- △ Charakterystyka lokalnego rynku.

3. Organizacja przedsięwzięcia

- △ Rejestracja młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
- △ Firma to dobrze zorganizowany zespół.
- △ Zarządzanie firmą.
- △ Działania marketingowe w miniprzedsiębiorstwie.
- △ Promowanie produktu.
- △ Dokumentowanie działalności gospodarczej.
- △ Rozliczenia młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
- △ Etyka biznesu.

4. Ocena efektów działań

- △ Wynik finansowy młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
- △ Prezentacja efektów działalności młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.
- △ Korzyści i zagrożenia wynikające z samozatrudnienia.

Ważnym celem kształcenia ogólnego jest zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. W programie *Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo* wskazuje się na rozwijanie następujących umiejętności:

- △ umiejętność podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji;
 - △ umiejętność skutecznego działania na podstawie obowiązujących norm (np. rozwiązywanie konfliktów, negocjacje);
 - △ umiejętność efektywnego współdziałania w zespole;
 - △ umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (np. korzystania z platformy internetowej, programów użytkowych);
 - △ umiejętność dobrego planowania;
 - △ umiejętność racjonalnego gospodarowania własnymi zasobami, w tym finansowymi;
 - △ umiejętność określania ryzyka gospodarczego;
 - △ umiejętność autoprezentacji;
 - △ umiejętność planowania i prowadzenia prezentacji.
-

W procesie kształcenia ogólnej szkoła powinna również kształtować u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, w tym postawy przedsiębiorczości. Program Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo umożliwia uczniom rozwijanie postaw wymienionych w ogólnej części podstawy programowej, m.in.:

- △ uczciwości (kształtowania i rozwijania zachowań zgodnych z przepisami prawa oraz zasadami etyki);
- △ wiarygodności;
- △ odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania;
- △ wytrwałości w poszukiwaniu, odkrywaniu i dążeniu do osiągnięcia wyznaczonych celów;
- △ poczucia własnej wartości;
- △ szacunku dla innych ludzi;
- △ ciekawości poznawczej;
- △ kreatywności w rozwiązywaniu problemów;
- △ kultury osobistej.

Proponowany w programie dobór treści nauczania oraz metod i form pracy ułatwi osiągnięcie założonych w podstawie programowej wymagań, a jednocześnie pozwoli na realizację gry edukacyjnej „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo”.

Uczniowie zakładają i prowadzą na terenie szkoły własne przedsiębiorstwo zorganizowane na wzór spółki jawnej, gromadzą potrzebny kapitał, sporządzają biznesplan, prowadzą badania marketingowe, wybierają produkt (lub usługę), a następnie organizują produkcję oraz sprzedaż. Prowadzą dokumentację finansową w takiej samej formie, jak robią to inne małe przedsiębiorstwa (podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencja VAT, ZUS). Płacą na normalnych zasadach podatki, zaś składki ZUS naliczane są od rzeczywistej podstawy pomniejszonej 1000 razy. Rolę kas urzędu skarbowego i ZUS pełni rada rodziców danej szkoły. Wspólnikom w prowadzeniu miniprzedsiębiorstwa pomaga nauczyciel – opiekun oraz konsultanci biznesowi.

Treści nauczania, szczegółowe cele kształcenia i wychowania, sposoby ich osiągnięcia oraz opis założonych osiągnięć uczniów

Treści nauczania	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania	Sposoby osiągnięcia celów	Założone osiągnięcia ucznia. Uczeń:
Planowanie działalności młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa			
<p>Warunki podejmowania działalności gospodarczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> zasady funkcjonowania młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa, regulamin miniprzedsiębiorstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> poznanie struktury i zasad funkcjonowania młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa; 	<p>Analiza dokumentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> opis zasad funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa regulamin miniprzedsiębiorstwa; dyskusja; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa jako spółki jawnej; uzasadnia konieczność funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa zgodnie z przyjętym regulaminem;
<p>Pomysł na biznes:</p> <ul style="list-style-type: none"> zasoby zespołu jako potencjał miniprzedsiębiorstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> określenie pomysłów na produkt z uwzględnieniem zasobów zespołu (zainteresowania, predyspozycje, umiejętności); kształtowanie umiejętności kreatywnego myślenia. 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia z wykorzystaniem technik twórczego myślenia; 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje pomysły na produkt z uwzględnieniem zasobów zespołu (zainteresowania, predyspozycje, umiejętności); stosuje techniki twórczego myślenia;
<p>Analiza rynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> segmentacja rynku, badanie i analiza badań rynku, charakterystyka lokalnego rynku. 	<p>Nabywanie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznawania potrzeb lokalnego rynku; przeprowadzenia segmentacji rynku; 	<ul style="list-style-type: none"> prowadzenie badań rynku dla potrzeb miniprzedsiębiorstwa z wykorzystaniem: obserwacji, wywiadu, ankiety; prezentacja zebranych informacji; ćwiczenia: „Segmentacja rynku”, „Weryfikujemy pomysł”; studium przypadku: „Lekcja gry na gitarze”; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje oraz analizuje potrzeby lokalnego rynku; opisuje rynek, na którym działa miniprzedsiębiorstwo;
<p>Produkcja czy usługa?</p> <ul style="list-style-type: none"> weryfikacja pomysłu; wybór produktu/ usługi. 	<p>Doskonalenie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizowania pomysłów na biznes z uwzględnieniem wyników badań rynku; podejmowania odpowiedzialnych decyzji; 	<ul style="list-style-type: none"> dyskusja z wykorzystaniem wniosków wynikających z badań rynku; 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje wyboru charakteru działalności gospodarczej miniprzedsiębiorstwa; wskazuje zagrożenia i możliwości realizacji biznesu na podstawie zebranych informacji o rynku;

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Tworzenie biznesplanu miniprzedsiębiorstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura biznesplanu, • misja i wizja, • analiza SWOT miniprzedsiębiorstwa, • harmonogram Gantta, • analiza konkurencji, • koszty pożyczki. 	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie konieczności planowania działań; • doskonalenie umiejętności planowania działań; <p>Nabycie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystania z generatora biznesplanu; • opracowania biznesplanu miniprzedsiębiorstwa; • prognozowania efektów finansowych przedsięwzięcia; 	<ul style="list-style-type: none"> • planowanie działań miniprzedsiębiorstwa - harmonogram Gantta, • analiza miniprzedsiębiorstwa metodą SWOT, • zastosowanie techniki SMART w formułowaniu celów; • wprowadzenie danych do generatora biznesplanu; • ćwiczenie: „Zaciągamy pożyczkę”; • studium przypadku: „Ile możemy na tym zarobić?” - prognozowanie efektów finansowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę planowania działań; • wymienia zasady planowania; • wyjaśnia korzyści wynikające z planowania działań; • prognozuje efekty finansowe miniprzedsiębiorstwa z uwzględnieniem kosztów i przychodów; • opracowuje biznesplan miniprzedsiębiorstwa; • korzysta z generatora biznesplanu; • argumentuje konieczność określania ryzyka gospodarczego;
<p>Działanie młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa</p>			
<p>Rejestracja młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procedury postępowania przy uruchamianiu działalności gospodarczej, • dokumentacja niezbędna przy zarejestrowaniu miniprzedsiębiorstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie dokumentacji i procedur wymaganych w celu podjęcia działalności gospodarczej; 	<ul style="list-style-type: none"> • wypełnianie dokumentów niezbędnych przy zarejestrowaniu działalności gospodarczej miniprzedsiębiorstwa; • korzystanie z platformy edukacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia procedury postępowania przy uruchamianiu działalności gospodarczej; • wypełnia dokumenty niezbędne do zarejestrowania miniprzedsiębiorstwa; • rejestruje miniprzedsiębiorstwo na platformie internetowej;
<p>Miniprzedsiębiorstwo to dobrze zorganizowany zespół:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady pracy zespołowej, • role w zespole, • skuteczna komunikacja, • negocjacje w biznesie, • rozwiązywanie konfliktów. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie zasad organizacji pracy indywidualnej i zespołowej; • nabycie umiejętności skutecznego komunikowania się; • doskonalenie sztuki negocjacji; • doskonalenie umiejętności rozwiązywania konfliktów; 	<ul style="list-style-type: none"> • odgrywanie ról; • dyskusja; • analiza przypadku; 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje role pełnione przez członków zespołu; • uzasadnia korzystny wpływ ról nieformalnych na funkcjonowanie zespołu; • skutecznie porozumiewa się i prowadzi negocjacje; • efektywnie współpracuje w zespole; • wskazuje konstruktywne sposoby rozwiązywania konfliktów;

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Organizacja pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura miniprzsiębiorstwa: dyrektor ds. organizacji, marketingu, produkcji, dyrektor finansowy i dyrektor naczelny, • skuteczny menedżer, • dobry lider. 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie wiedzy z zakresu zarządzania i organizacji pracy w miniprzsiębiorstwie; • uświadomienie różnic w postawie i działaniach menedżera i lidera; 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja: „Młodzieżowe miniprzsiębiorstwo” • dyskusja; • ćwiczenie: „Skuteczny dyrektor”; • analiza dokumentacji: zakres obowiązków dyrektorów wybranych działów; 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zakres obowiązków dyrektora i podział kompetencji w zespole kierowniczym; • charakteryzuje cechy skutecznego menedżera; • charakteryzuje cechy dobrego lidera zespołu; • ocenia swoje mocne i słabe strony jako menedżera i lidera;
<p>Zarządzanie miniprzsiębiorstwem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady organizacji pracy, • zasady kierowania pracą zespołu, • odpowiedzialność w podejmowaniu decyzji. 	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie stylów zarządzania przedsiębiorstwem; • poznanie zasad organizowania i prowadzenia zebrań oraz dokumentowania ich przebiegu; • uświadomienie poczucia odpowiedzialności za podejmowane decyzje; 	<ul style="list-style-type: none"> • odgrywanie ról; • analiza przypadku; 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje różne style zarządzania przedsiębiorstwem; • odpowiedzialnie podejmuje decyzje; • organizuje i prowadzi zebrania zespołu; • dokumentuje przebieg zebrań;
<p>Działania marketingowe w miniprzsiębiorstwie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • marketing mix, • skuteczna sprzedaż, • kalkulacja ceny, • dystrybucja, 	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie roli podstawowych narzędzi marketingowych w zarządzaniu miniprzsiębiorstwem; • nabycie umiejętności stosowania podstawowych zasad działań marketingowych w miniprzsiębiorstwie; • opracowanie zasad dystrybucji produktu miniprzsiębiorstwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • filmy edukacyjne: „Marketing mix”, „Skuteczna sprzedaż”; • dyskusja: wybór narzędzi marketingowych w działaniach miniprzsiębiorstwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje podstawowe zasady działań marketingowych w miniprzsiębiorstwie; • przedstawia podstawowe metody zwiększania efektywności sprzedaży; • wskazuje elementy składowe ceny;
<p>Promowanie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele i instrumenty promocji, • program promocji, • strategia reklamy miniprzsiębiorstwa, • PR w firmie, • ja i wizerunek firmy, • logo młodzieżowego miniprzsiębiorstwa, • public relations. 	<ul style="list-style-type: none"> • nabycie umiejętności sporządzania planu kampanii promocyjnej; • poznanie zasad kreowania dobrego wizerunku przedsiębiorstwa; Doskonalenie umiejętności: • prowadzenia działań promujących produkt miniprzsiębiorstwa; • projektowania instrumentów promocji; 	<ul style="list-style-type: none"> • działania promujące produkt miniprzsiębiorstwa ; • opracowanie logo; • opracowanie ulotek, plakatów; • nawiązanie kontaktów z mediami; • spotkanie z konsultantem; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność działań promocyjnych miniprzsiębiorstwa; • opracowuje plan kampanii promocyjnej; • prowadzi działania promujące produkt miniprzsiębiorstwa; • konstruuje przekaz reklamowy z wykorzystaniem znanych sobie technik graficznych; • prowadzi działania w zakresie public relations;

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>Dokumentowanie działalności gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> dowody księgowe: KP, KW, dowód wewnętrzny, podatkowa księga przychodów i rozchodów, raport kasowy, rejestry VAT, przychód, koszt, dochód; koszty stałe i zmienne, koszty, wydatki i straty nadzwyczajne, przychody, wpływy i zyski nadzwyczajne, próg rentowności, podatek VAT w cenie sprzedaży, VAT naliczony, VAT należny. 	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie z obowiązującymi zasadami dokumentowania działalności gospodarczej; poznanie podstawowych pojęć związanych z operacjami finansowymi: cena netto, cena brutto, podatek naliczony, podatek należny, przychody, koszty; nabycie umiejętności ewidencjonowania przychodów i kosztów w podatkowej księdze przychodów i rozchodów oraz rejestrach VAT; nabycie umiejętności analizy opłacalności przedsięwzięcia; 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia doskonalące umiejętność dokumentowania operacji finansowych w rejestrach zakupu i sprzedaży oraz podatkowej księdze przychodów i rozchodów, wykorzystanie platformy internetowej; ćwiczenia doskonalące umiejętności rozliczania miniprzedsiębiorstwa za dany miesiąc; bieżące prowadzenie rozliczeń finansowych miniprzedsiębiorstwa; spotkanie z konsultantem; 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo prowadzi dokumentację finansową miniprzedsiębiorstwa; wykazuje różnice między ceną netto i brutto; prawidłowo prowadzi ewidencję zakupów i sprzedaży; prawidłowo rejestruje operacje gospodarcze w podatkowej księdze przychodów i rozchodów oraz rejestrach VAT; oblicza próg rentowności miniprzedsiębiorstwa; wykorzystuje program finansowy do prowadzenia dokumentacji finansowej miniprzedsiębiorstwa; prognozuje efekty finansowe miniprzedsiębiorstwa;
<p>Rozliczenia młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> z tytułu podatku VAT, podatku dochodowego, ZUS. 	<ul style="list-style-type: none"> doskonalenie umiejętności prowadzenia rozliczeń finansowych; kształtowanie umiejętności racjonalnego gospodarowania zasobami finansowymi; doskonalenie umiejętności rozliczania podatku VAT oraz dochodowego, doskonalenie umiejętności wyliczania składki ZUS oraz zobowiązania podatkowego przy pomocy programu finansowego; 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia doskonalące umiejętność prowadzenia rozliczeń finansowych; wykorzystanie programu do prowadzenia dokumentacji finansowej; wykorzystanie platformy internetowej; spotkanie z konsultantem; 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo wypełnia deklarację podatkową oraz deklarację ZUS; dokonyuje poprawnych rozliczeń z ZUS; ustala wysokość składki ZUS dla każdego wspólnika firmy, poprawnie rozlicza działalność z „urzędem skarbowym” z tytułu podatku VAT i podatku dochodowego; korzysta z technologii informacyjnych przydatnych w prowadzeniu działalności gospodarczej;

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Etyka w prowadzeniu małej firmy			
<p>Etyka biznesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady etycznego postępowania, • etyczny przedsiębiorca, • etyczna firma. 	<ul style="list-style-type: none"> • nabycie umiejętności identyfikowania zachowań etycznych; • poznanie zasad etycznego postępowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • film edukacyjny "Etyka w biznesie"; • dyskusja kierowana; • odgrywanie ról; • studium przypadku; 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etycznego działania przedsiębiorcy w działaniach miniprzedsiębiorstwa;
Podsumowanie działalności młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa			
<p>Wynik finansowy miniprzedsiębiorstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawozdanie finansowe, • podział nadwyżki finansowej, • procedury związane z likwidacją młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa. 	<p>Nabycie umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obliczania wyniku finansowego, • dokonania rozliczeń finansowych ze wspólnikami; • stosowania procedur związanych z zamknięciem działalności miniprzedsiębiorstwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • zadania: obliczanie wyniku finansowego; • rozliczenie ze wspólnikami: podział nadwyżki/udział w stratach; 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wynik finansowy; • dokonuje podziału nadwyżki finansowej; • charakteryzuje procedury związane z likwidacją miniprzedsiębiorstwa;
<p>Prezentacja efektów działalności miniprzedsiębiorstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady dobrej prezentacji, • wykorzystanie pomocy audiowizualnych w prezentacjach publicznych, • elementy werbalne i niewerbalne prezentacji, • zasady dobrej etykiety w wystąpieniach publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie umiejętności planowania i prowadzenia prezentacji; • uświadomienie korzyści pozafinansowych z pracy w młodzieżowym miniprzedsiębiorstwie; 	<ul style="list-style-type: none"> • film edukacyjny „Trudna sztuka prezentacji”; • prezentacja „Jak prezentować”; • ćwiczenie: „Pieniądz to nie wszystko”, prezentacja efektów pozafinansowych; • ocena efektywności działań miniprzedsiębiorstwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady dobrej prezentacji; • przedstawia efekty pracy zespołowej;
Moja przyszłość zawodowa			
<p>Korzyści i zagrożenia wynikające z samozatrudnienia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • predyspozycje niezbędne do samozatrudnienia, • plusy i minusy prowadzenia własnej działalności gospodarczej, • działalność gospodarcza w gospodarce rynkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • doskonalenie umiejętności samooceny własnych predyspozycji do samozatrudnienia; • nabycie umiejętności oceny możliwości realizacji przedsięwzięcia w warunkach realnej gospodarki rynkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza swoich słabych i mocnych stron w kontekście samozatrudnienia; • studium przypadku; „Czy to się może udać?” • test kompetencji menedżerskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa własne predyspozycje w zakresie samozatrudnienia; • formułuje wnioski na temat własnej pracy w miniprzedsiębiorstwie; • wskazuje korzyści pozafinansowe z pracy w miniprzedsiębiorstwie; • określa znaczenie odpowiedzialności w życiu człowieka; • wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów.

Warunki realizacji programu

Prezentowany przez nas program pozwala uczniom, poprzez położenie nacisku na praktyczne działania biznesowe, na wszechstronne przygotowanie się do podjęcia działalności gospodarczej. Proces uczenia się przebiega przy wsparciu nauczyciela – partnera, a uczniowie współpracują z konsultantem – praktykiem życia gospodarczego. Zadaniem nauczyciela jako organizatora procesu kształcenia jest tworzenie warunków, które sprzyjają samodzielnej i twórczej pracy uczniów.

Najważniejszą metodą pracy, charakterystyczną dla programu *Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo*, jest kształcenie oparte na działaniu. Praktyczne podejście do zagadnień ekonomicznych umożliwia uczniowi samodzielne zdobywanie wiedzy i nabywanie umiejętności sprzyjających postawom przedsiębiorczym.

„Umiejętność pracy zespołowej” została wymieniona w podstawie programowej⁴ jako jedna z najważniejszych, które szkoła ma rozwijać. Praca w miniprzedsiębiorstwie uczy młodych ludzi pracy zespołowej, wymaga dzielenia się zadaniami i odpowiedzialnością, uczy samoorganizacji, wzajemnej pomocy i zaufania.

Wykorzystywanie w procesie kształcenia metod bazujących na pracy zespołowej uczniów, a takie dominują w programie *Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo*, wymaga od nauczyciela nie tylko odpowiedniego przygotowania zajęć, lecz również umiejętności kierowania procesem grupowym.

Zadaniem nauczyciela jest towarzyszenie grupie na poszczególnych etapach oraz służenie pomocą w trudnych momentach.

Zastosowanie procedur osiągania celów kształcenia, które wskazano w programie zakłada wykorzystanie różnorodnych metod pracy i form aktywności uczniów, oraz odpowiedniego warsztatu pracy nauczyciela (np. możliwość korzystania z pracowni informatycznej).

W ramach miniprzedsiębiorstwa zaleca się stosowanie następujących procedur:

- △ planowania, organizowania i oceniania własnej pracy w miniprzedsiębiorstwie;
- △ stawiania pytań, dostrzegania i formułowania problemów,
- △ rozwiązywania problemów w sposób twórczy;
- △ przygotowania się do publicznych wystąpień poprzez prezentacje działań miniprzedsiębiorstwa;
- △ dokumentowania pracy miniprzedsiębiorstwa;
- △ prowadzenia ćwiczeń sprzyjających doskonaleniu umiejętności samodzielnego i logicznego myślenia;
- △ wypełniania wzorów umów, druków i innych dokumentów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania miniprzedsiębiorstwa;
- △ stosowania zdobytej wiedzy w praktyce;
- △ wykorzystania programów użytkowych: generatora biznesplanu, programów finansowych, platformy edukacyjnej.

⁴ Patrz: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik 4. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17). Podstawa programowa z komentarzami tom 4.

Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

Ocenianie powinno wspierać ucznia w osiąganiu celów, diagnozować jego osiągnięcia, motywować do poszerzania wiedzy i umiejętności, pomagać w samodzielnym planowaniu swego rozwoju. W ocenianiu ważną rolę odgrywa samoocena i ocena członków zespołu, w którym pracuje uczeń.

Ocenianie działań w ramach miniprzedsiębiorstwa powinno być czynnikiem motywującym uczniów do samodzielnego wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. Ocena tego typu przedsięwzięć jest trudna do ujęcia w ramy tradycyjnego oceniania, szczególnie iż często istotniejszy jest proces, samo działanie niż jego efekty.

Podczas oceniania nauczyciel nie może koncentrować się wyłącznie na indywidualnych osiągnięciach ucznia. Oczywiście, ważne jest to, jakie każdy z uczniów opanował umiejętności, w jakim stopniu je opanował, jakie błędy popełnia, co powinien zrobić, aby je poprawić. Ocenie podlegać powinna również praca miniprzedsiębiorstwa, jako zespołu. Ocena zespołowa powinna być wypadkową oceny działania współników (np. umiejętności współpracy, komunikowania się, rozwiązywania problemów) i osiągniętych rezultatów (np. innowacyjność produktu/usługi, wielkość sprzedaży, zysk, stopa zwrotu na kapitale własnym). Ocena pracy ucznia - uczestnika gry edukacyjnej „Młodzieżowe miniprzedsiębiorstwo” powinna zawierać zarówno elementy oceny zespołowej, jak i indywidualnej.

Kryteria oceniania powinny uwzględniać założone cele kształcenia oraz aktywność uczniów na zajęciach, umiejętność współpracy w grupie, umiejętność posługiwania się terminologią ekonomiczną oraz twórczego myślenia. Wskazane jest, aby kryteria oceniania, przynajmniej częściowo, tworzone były wraz z uczniami. W ten sposób włączamy uczniów w odpowiedzialność za własne uczenie się.

Wśród kryteriów oceny pracy ucznia w miniprzedsiębiorstwie mogą wystąpić m.in.

Elementy oceny indywidualnej pracy ucznia	Elementy oceny miniprzedsiębiorstwa jako zespołu
<ul style="list-style-type: none"> • znajomość zasad planowania, • wyjaśnienie korzyści płynących z planowania działań, • umiejętność planowania działań indywidualnych, • stosowanie technik twórczego myślenia, • kreatywność w podejmowaniu zadań, • stosowanie w praktyce zdobytych wiadomości i umiejętności, • przestrzeganie kodeksu etycznego miniprzedsiębiorstwa, • prawidłowe wypełnianie dokumentacji miniprzedsiębiorstwa • prawidłowe obliczenia dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - wysokości zobowiązań podatkowych, - składek ZUS, • umiejętność prezentacji efektów pracy zespołu, • umiejętność oceny działań zarówno własnych, jak i zespołu. 	<ul style="list-style-type: none"> • planowanie zadań wynikających z organizacji pracy miniprzedsiębiorstwa, • skuteczność porozumiewania się, • umiejętność efektywnego współdziałania, • sposób zorganizowania pracy w zespole, • terminowość wykonywania poszczególnych zadań, • rozpoznawanie problemów i opracowanie strategii ich rozwiązania, • prezentacja pracy grupy, • umiejętność dokumentowania działalności miniprzedsiębiorstwa, • umiejętność prowadzenia negocjacji, • struktura i zawartość merytoryczna biznesplanu, • planowanie i zarządzanie finansami miniprzedsiębiorstwa, • opracowanie planu promocji, • prowadzenie działań marketingowych.

Nauczyciel, realizujący program nie może być jedynym autorytetem oceniającym postępy ucznia. Bardzo istotna jest ocena wielopłaszczyznowa. Im większa różnorodność form i sposobów oceniania, tym lepsze efekty osiągniemy. Można zastosować równocześnie różne formy oceniania:

- △ ocenę dokonaną przez nauczyciela,
- △ samoocenę,
- △ ocenę koleżeńską,
- △ ew. ocenę dokonaną przez inne osoby, np. konsultanta biznesu.

W zależności od stosowanych metod i technik edukacyjnych oraz treści nauczania, nauczyciel może zastosować różnorodne sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia, tj.:

Ocena wypowiedzi ustnych, uwzględniająca następujące kryteria:

- △ wartość merytoryczna wypowiedzi,
- △ zachowanie struktury wypowiedzi,
- △ stosowanie zasad skutecznej komunikacji,
- △ argumentacja podczas prowadzonej dyskusji lub debaty,
- △ formułowanie hipotez i wniosków.

Ocena wypowiedzi pisemnych np.:

- △ ćwiczeń i kart pracy,
- △ dokumentacji finansowej na platformie internetowej,
- △ testów.

Ocena praca zespołowej w oparciu o następujące kryteria:

- △ sposoby podejmowania decyzji,
- △ współdziałanie w grupie,
- △ planowanie pracy zespołowej,
- △ umiejętność prowadzenia negocjacji,
- △ umiejętność rozwiązywania problemów.

Przykładowe karty oceny pracy uczniów

△ karta oceny koleżeńskiej

KRYTERIUM	OCENA KOLEŻEŃSKA			SUMA PUNKTÓW
	Imię i nazwisko			
	TAK (np. 4 p.)	CZĘŚCIOWO (np. 2 p.)	NIE (np. 0 p.)	
Udział w planowaniu pracy grupy				
Wywiązanie się z podjętych zadań				
Pomoc innym w realizacji zadań				
Systematyczny udział w spotkaniach roboczych firmy				
Umiejętność prowadzenia negocjacji				
Umiejętność rozwiązywania konfliktów				
Umiejętność podejmowania decyzji				
Efektywna współpraca ze współnikami firmy				
Inne...				

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

△ karta samooceny

KRYTERIUM	SAMOOCENA			SUMA PUNKTÓW
	Imię i nazwisko			
	TAK (np. 4 p.)	CZĘŚCIOWO (np. 2 p.)	NIE (np. 0 p.)	
Udział w planowaniu pracy grupy				
Wywiązanie się z podjętych zadań				
Pomoc innym w realizacji zadań				
Systematyczny udział w spotkaniach roboczych firmy				
Umiejętność prowadzenia negocjacji				
Umiejętność rozwiązywania konfliktów				
Umiejętność podejmowania decyzji				
Efektywna współpraca ze współnikami firmy				
Inne ...				

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

△ karta oceny pracy zespołowej przez nauczyciela

KRYTERIUM	OCENA PRACY ZESPOŁOWEJ (NAUCZYCIEL)			SUMA PUNKTÓW
	TAK (np. 4 p.)	CZĘŚCIOWO (np. 2 p.)	NIE (np. 0 p.)	
Planowanie pracy grupy				
Wywiązanie się z podjętych zadań				
Dyscyplina pracy				
Systematyczna organizacja spotkań roboczych firmy				
Umiejętność prowadzenia negocjacji				
Umiejętność rozwiązywania konfliktów				
Umiejętność podejmowania decyzji				
Efektywna współpraca ze współnikami firmy				
Inne...				

△ karta oceny prezentacji

Ocena w skali 1-5								
Imię i nazwisko	Struktura prezentacji	Dobre wykorzystanie czasu prezentacji	Poprawność merytoryczna prezentacji	Jasne przedstawienie problemu	Wykorzystanie środków audiowizualnych	Elementy niewerbalne (np. postawa ciała, gestykulacja, kontakt z publicznością)	Elementy werbalne (np. intonacja, tempo mówienia)	Suma punktów/ przeliczenie na ocenę szkolną

△ Ocena wyrażona stopniem

Suma punktów uzyskanych w wyżej opisanych formach, przekłada się na ocenę wyrażoną stopniem szkolnym. Przeliczenie punktów na ocenę szkolną powinno być zgodne z zasadami Wewnętrzznego Systemu Oceniania.

Imię i nazwisko ucznia	Suma punktów (np. maks. 39 p.)	OCENA WYRAŻONA STOPNIEM			
		np. (39-32 p.) bardzo dobry dobry dostateczny dopuszczający

Szczegółowa tematyka lekcji

Realizację treści nauczania zawartych w programie zaplanowano na 30 jednostek lekcyjnych. Zostały ujęte w cztery moduły tematyczne. Każdy z nich stanowi logiczny element całości programu, o wyraźnie określonym początku i zakończeniu. Po jego zrealizowaniu uczniowie osiągną określone umiejętności umożliwiające im wykonanie kolejnego zadania. Struktura modułowa programu ułatwia nauczycielowi planowanie procesu dydaktycznego. Poniższa tabela zawiera przykładowe zapisy tematyczne jednostek lekcyjnych. Przyporządkowana im numeracja, w obrębie poszczególnych modułów, nie musi odpowiadać kolejności ich realizacji. To nauczyciel decyduje o kolejności realizacji poszczególnych tematów w ramach danego modułu, biorąc pod uwagę różne uwarunkowania, np. poziom wiedzy i umiejętności zespołu, możliwości organizacyjne szkoły czy współpracę z konsultantem. Jak już wcześniej wspomniano, niektóre zagadnienia tematyczne wykraczają poza podstawę programową, uwzględniają jednak kształtowanie umiejętności współpracy w zespole, co oznacza, że uczeń „stosuje zasady organizacji pracy indywidualnej i zespołowej; współpracuje w zespole realizującym przedsięwzięcie”⁵. W poniższym wykazie tematów lekcji tego typu takie zagadnienia oznaczono symbolem 1.1*.

Lp.	Temat lekcji	Zgodność z podstawą programową
Planowanie działalności młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa		
1.	Razem czy osobno? Miniprzedsiębiorstwo jako spółka jawna.	1.3
2.	Dobry pomysł to podstawa sukcesu.	1.3
3.	Kto to kupi? Analiza lokalnego rynku.	2.1, 2.2, 2.3, 2.4
4.	Produkcja czy usługa? Wybór produktu.	1.3, 2.4
5.	Od kiedy to się opłaca? Kalkulacja ceny. Próg rentowności.	1.1*
6.	Bez planu ani rusz. Biznesplan młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.	1.1, 1.4, 1.5
Działanie młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa		
1.	Wchodzimy na rynek. Rejestracja miniprzedsiębiorstwa.	1.3
2.	Firma to dobrze zorganizowany zespół.	3.1, 3.6
3.	Wybieramy dyrektorów miniprzedsiębiorstwa.	3.2, 3.3
4.	Jak skutecznie zarządzać miniprzedsiębiorstwem?	1.2, 3.2, 3.4, 3.5, 3.6
5.	Dokumentowanie działalności miniprzedsiębiorstwa.	1.1*
6.	Ach, te finanse! Dokumentowanie operacji finansowych w rejestrach VAT.	1.1*

⁵ Patrz: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Załącznik 4. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17). Podstawa programowa z komentarzami, t. 4, s. 132.

7.	Ach, te finanse! Dokumentowanie operacji finansowych w podatkowej księdze przychodów i rozchodów.	1.1*
8.	Ubezpieczenia społeczne w miniprzedsiębiorstwie.	1.1*
9.	Rozliczamy podatek VAT.	1.1*
10.	Podatek dochodowy od osób fizycznych.	1.1*
11.	Filozofia miniprzedsiębiorstwa, czyli misja i wizja.	1.1*
12.	Kodeks etyczny miniprzedsiębiorstwa. Etyka w biznesie.	2.5, 3.7
13.	Logo -znak rozpoznawczy miniprzedsiębiorstwa.	1.1*
14.	Komunikujemy się z rynkiem. Instrumenty promocji młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa.	1.1*
15.	Tworzymy wizerunek firmy. Program promocji.	1.1*
16.	PR w firmie.	1.1*
17.	Ogłoszenie reklamowe.	1.1*
18.	Skuteczna sprzedaż. Metody zwiększania efektywności sprzedaży.	1.1, 1.5*
Podsumowanie działalności młodzieżowego miniprzedsiębiorstwa		
1.	Wynik finansowy firmy. Rozliczenia miniprzedsiębiorstwa.	4.2
2.	ABC skutecznej prezentacji.	4.1, 4.2, 4.3
3.	Prezentacja efektów działań miniprzedsiębiorstwa.	4.1, 4.2, 4.3
Moja przyszłość zawodowa		
1.	Korzyści i zagrożenia wynikające z samozatrudnienia.	4.1,
2.	Moje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia. Test kompetencji.	4.1
3.	Czy nasza firma ma szansę zaistnieć w realnej gospodarce rynkowej?	4.4